

‘Denkend vanuit het kind’

Pedagogisch beleidsplan Kinderdagverblijf Zand op de Mat

Maart 2024

Kinderdagverblijf Zand op de Mat

St. Elisabethshof 201

6812 AX Arnhem

Inhoudsopgave

Inleiding	3
Onze missie	3
Onze visie	3
Wat is Positive Discipline	4
Vier pedagogische doelen	5
Bieden van emotionele veiligheid in een gezonde en veilige omgeving	5
Bevorderen van de ontwikkeling van persoonlijke competenties	7
Bevorderen van de ontwikkeling van sociale competenties	9
Socialisatie door overdracht van algemeen aanvaarde waarden en normen	10
Het volgen van de ontwikkeling van de kinderen en de communicatie met ouders hierover	10
De overdracht naar basisonderwijs en BSO	11
De interne en externe zorgstructuur	12
Stagiaires en vrijwilligers	12
Mentorschap	13
Indeling stamgroepen en aantal pedagogisch medewerkers	13
Toepassing drie-uursregeling	14
Vaste gezichten criterium	15
Wanneer verlaten de kinderen hun stamgroep en hoe is dat georganiseerd	15
Wenbeleid	16
Doorstroom van babygroep naar dreumes- peutergroep	16
Ruilbeleid en afname van extra opvangdagen	17
Gezondheid	17
Warme lunch	17
Bijlage 1: Pedagogische coaching bij Zand op de Mat	18

Inleiding

Zand op de mat komt er niet zomaar. Zand op de mat komt er als er laarsjes overheen hebben gelopen die lekker buiten in de plassen hebben gestampt.

En zand op de mat betekent meer. Zand op de mat staat symbool voor een warme, huiselijke, liefdevolle, gezonde en veilige omgeving. Een omgeving waar het kind alle ruimte krijgt om zich volop te kunnen ontwikkelen. Waar oprechte, liefdevolle aandacht is. En waar kinderen een stevige basis meekrijgen voor het ontwikkelen van vaardigheden die van belang zijn om op te groeien tot een sociale, evenwichtige, gelukkige volwassene.

Hoe kinderdagverblijf Zand op de Mat deze omgeving creëert wordt in dit pedagogisch beleidsplan beschreven.

Onze missie

De eerste levensjaren van een kind zijn van essentieel belang voor de latere ontwikkeling. Er wordt niet alleen een belangrijke basis gelegd voor het zelfvertrouwen, ook voor een optimale sociaal-emotionele en cognitieve ontwikkeling is een goede hechting en juiste begeleiding van groot belang. Nooit meer in de rest van het leven gaat de ontwikkeling zo snel als in de eerste levensjaren. Wij nemen deze verantwoordelijkheid heel serieus en vinden dat de omgeving waar deze ontwikkeling plaatsvindt daarom van de allerbeste kwaliteit moet zijn.

Kinderdagverblijf Zand op de Mat biedt kinderen een warme en veilig omgeving. Een omgeving waar zij zich gekoesterd, ondersteund en bemoedigd voelen, waar zij kunnen groeien en bloeien, en waar hun potentieel zich voluit kan ontwikkelen. Zodat er een basis wordt gelegd van waaruit zij kunnen opgroeien tot volwassenen met de vaardigheden die nodig zijn om van waardevolle betekenis te kunnen zijn voor hun sociale omgeving, hun gemeenschap, de maatschappij, de wereld.

Onze visie

Wenst niet iedere ouder dat zijn kind zich ontwikkelt tot een sociale, evenwichtige, gelukkige volwassene? Met verantwoordelijkheidsgevoel, zelfvertrouwen en genoeg flexibiliteit en veerkracht om de onvermijdelijke kleine en grotere tegenvallers in het leven het hoofd te kunnen bieden? Met vaardigheden die nodig zijn om een waardevol leven te kunnen leiden? Onze overtuiging is dat je als opvoeder het kind al vanaf jonge leeftijd kunt helpen deze eigenschappen te ontwikkelen. Wij voelen ons zeer aangesproken door de benadering van 'Positive Discipline', een manier van kijken naar opvoeden die uitgaat van het grootbrengen van kinderen op basis van verbinding, samenwerking, respect en aanmoediging, waardoor kinderen zich capabel en autonoom gaan voelen. Positive Discipline vormt de basis van waaruit wij bij Zand op de Mat werken.

Wat is Positive Discipline?

Positive Discipline is een opvoedmethodiek die ontwikkeld is om kinderen te helpen op te groeien tot verantwoordelijke, respectvolle en vindingrijke volwassenen, en om ouders en andere opvoeders hierin te ondersteunen.

Vanaf de geboorte al hebben kinderen een diepe behoefte aan verbinding met anderen.

Door deze behoefte te voeden en kinderen belangrijke sociale- en levensvaardigheden bij te brengen bereik je dat kinderen zich verbonden voelen met hun omgeving en op een waardevolle manier kunnen bijdragen aan hun gemeenschap.

Positive Discipline brengt kinderen deze belangrijke vaardigheden bij op een manier die respectvol en bemoedigend is voor zowel kinderen als volwassenen.

Positive Discipline is gebaseerd op het gedachtegoed van Alfred Adler en Rudolf Dreikurs. Iedereen, kinderen én volwassenen, heeft de behoefte om erbij te horen en van betekenis te zijn.

Vijf belangrijke vragen voor werken met kinderen vanuit Positive Discipline zijn:

- Helpt wat je doet het kind verbondenheid te voelen (voelt het kind dat het erbij hoort en ertoe doet)
- Is wat je doet respectvol en bemoedigend (ben je vriendelijk én vastberaden tegelijkertijd)
- Is wat je doet effectief op de lange termijn (hou je rekening met wat het kind denkt, voelt, leert en beslist over zichzelf en zijn wereld – en wat hij in de toekomst moet doen om te overleven of te gedijen)
- Leer je het kind belangrijke sociale- en levensvaardigheden (leert het kind vaardigheden als respect, je om anderen bekommeren, problemen oplossen, samenwerken en leert het kind daarnaast ook hoe positief bij te kunnen dragen thuis, op school of in de grotere gemeenschap)
- Nodig je het kind uit om te ontdekken hoe capabel het is (moedig je het kind aan om zijn persoonlijke kracht en autonomie in te zetten)

Bij Zand op de Mat geven wij vorm aan het werken vanuit Positive Discipline door het kind te laten voelen dat het erbij hoort en van betekenis is, door het kind respectvol te benaderen én de kinderen te leren respectvol met elkaar en de leidsters om te gaan. Door het kind te bemoedigen, door effectieve communicatie, door het kind zelf te laten doen wat het zelf kan en door als opvoeder zelf het goede voorbeeld te geven. Door op een liefdevolle manier duidelijke grenzen te stellen, door te focussen op oplossingen in plaats van straffen, door

fouten te zien als kansen om te leren en door het aanleren van probleemoplossende vaardigheden.

De pedagogisch medewerkers van Zand op de Mat worden geschoold om te kunnen werken met Positive Discipline en hierin gecoacht tijdens hun werk met de kinderen.

Vier pedagogische basisdoelen

Bij de uitwerking van dit pedagogisch beleidsplan gaan we uit van de vier pedagogische basisdoelen voor de kinderopvang, zoals opgenomen in de wet IKK. De doelen zijn wetenschappelijk gefundeerd en geformuleerd door hoogleraar ontwikkelingspsychologie Marianne Riksen-Walraven.

Deze vier doelen hebben betrekking op het bevorderen van de ontwikkeling van kinderen op een viertal gebieden en dragen bij aan het welbevinden van het kind in het hier en nu en aan de ontwikkeling en het functioneren van het kind op langere termijn:

- Bieden van emotionele veiligheid in een gezonde en veilige omgeving.
- Bevorderen van de ontwikkeling van persoonlijke competenties.
- Bevorderen van de ontwikkeling van sociale competenties.
- Socialisatie door overdracht van algemeen aanvaarde waarden en normen.

Per pedagogisch basisdoel wordt beschreven op welke manier er bij Zand op de Mat gewerkt wordt om dit doel te realiseren.

Waar relevant is steeds een apart stukje toegevoegd over hoe er per pedagogisch basisdoel specifiek gewerkt wordt bij de baby's.

Bieden van emotionele veiligheid in een gezonde en veilige omgeving,

door een sensitieve en responsieve manier van omgang; respect voor de autonomie; grenzen stellen en structuur bieden.

Onderzoek laat zien dat de interacties met leidsters het meest bepalend zijn voor het welbevinden en de ontwikkeling van kinderen in de kinderopvang. Het heeft een positieve invloed op de sociaal-emotionele ontwikkeling van een kind als het ook veilige relaties aan kan gaan met andere mensen dan hun ouders. Zand op de Mat stelt dan ook hoge eisen aan de interactievaardigheden van de pedagogisch medewerkers en ondersteunt hen deze te blijven ontwikkelen door middel van trainingen en 'coaching on the job'.

Bij Zand op de Mat werken ervaren groepsleidsters die signalen van de kinderen opmerken, op de juiste manier interpreteren en goed in staat zijn hier passend op te reageren. Hierdoor voelen de kinderen zich gezien, begrepen en veilig en kan er een veilige gehechtheidsrelatie ontstaan tussen leidster en kind.

Bij Zand op de Mat krijgen de kinderen ruimte om dingen zelf te doen en te ontdekken. Want de basis voor een gezond zelfrespect is als een kind het gevoel krijgt 'ik kan het'. De kinderen worden door de leidsters actief gestimuleerd om zelf dingen uit te proberen en om met eigen ideeën en oplossingen te komen. Zo wordt de autonomie van het kind gerespecteerd en verder ontwikkeld, evenals het gevoel van eigenwaarde en het zelfvertrouwen.

Bij Zand op de Mat zijn de leidsters 'vriendelijk en vastberaden'. Dit is één van de uitgangspunten van Positive Discipline. Het wil zeggen dat we, met erkenning voor de gevoelens van het kind, op een liefdevolle en respectvolle manier consequent zijn, waardoor het kind leert dat het gerespecteerd wordt, dat we menen wat we zeggen én doen wat we zeggen. Hiermee stellen we duidelijke grenzen en weet het kind waar het aan toe is, wat belangrijk is voor het ontwikkelen van een gevoel van veiligheid en vertrouwen.

Bij Zand op de Mat werken de groepsleidsters lange dagen. De kinderen worden altijd opgevangen door een vertrouwde leidster, dit draagt bij aan het gevoel van veiligheid bij het kind.

Bij Zand op de Mat is er een duidelijke dagstructuur zodat de kinderen kunnen voorspellen hoe de dag zal verlopen. Kinderen komen hele dagen, dit creëert rust in de dag. Wij streven ernaar dat de kinderen op vaste dagen komen waardoor de samenstelling van de groep per dag over het algemeen hetzelfde is. Dit draagt bij aan het gevoel van veiligheid en vertrouwen.

Baby's

Bij Zand op de Mat nemen we de verantwoordelijkheid voor de zorg voor baby's heel serieus. Bij een pasgeboren baby is nog maar 30% van zijn uiteindelijke hersencapaciteit ontwikkeld. 50% van de 70% die nog moet worden ontwikkeld na de geboorte wordt aangelegd in de eerste 2 levensjaren van een kind. Hoe deze ontwikkeling verloopt hangt in sterke mate samen met de omgeving waarin de baby zijn tijd doorbrengt.

Bij Zand op de Mat worden de baby's opgevangen in een groepje van maximaal 3 baby's, door een ervaren, liefdevolle, sensitieve en responsieve leidster. Deze leidsters werken lange dagen zodat de baby de hele dag met dezelfde vertrouwde persoon te maken heeft. Zo zorgen wij ervoor dat de leidster de baby goed leert kennen en dat de baby zich optimaal kan hechten aan de leidster en zich veilig voelt. Dit is ook van belang voor een goede en prettige overdracht van ouders naar leidster en andersom.

Wij vinden het belangrijk dat ook bij een baby de autonomie gerespecteerd wordt. Door een baby alle ruimte en tijd te geven om op te gaan in zijn spel zolang we merken dat hij het naar zijn zin heeft. Door het juist interpreteren van signalen van de baby en daar adequaat op te reageren, bijvoorbeeld als een baby wegstijgt tijdens een spelletje doen en daarmee aangeeft er genoeg van te hebben. Door signalen dat de baby honger krijgt of moe is zoveel mogelijk op te pikken nog voordat de baby gaat huilen. Zo krijgt de baby er vertrouwen in dat de signalen die hij uitzendt begrepen worden door de leidster, en ontwikkelt hij een gevoel van autonomie en vertrouwen.

Op de babygroep is het rustig en zo ingericht dat we de belangrijke zorg aan de baby's zo goed mogelijk kunnen bieden. Zachte kleuren en materialen vormen de basis van de inrichting. We hebben een kinderwagen en zijn iedere dag met de baby's buiten. Er wordt gewiegd, gezongen, gedragen en gekletst. Baby's kunnen binnen liggen in een stoeltje, op een schapenvachtje, in een bedje of op het speekleed, en bij lekker weer buiten in de wandelwagen. We laten hen slapen in een kamertje vlakbij de babygroep, waar we door middel van een camera altijd toezicht houden.

Binnen de veilige omgeving van de groep volgen we de baby in zijn eigen dagritme. Wij hechten aan korte lijnen met de ouders, er is veel ruimte voor afstemming en overleg. Als het kindje zover is dat het kan doorstromen naar de dreumes- peutergroep dan zorgen we voor een warme overdracht, door het kindje geleidelijk aan te laten wennen in deze groep.

Bevorderen van de ontwikkeling van persoonlijke competenties,

door spelenderwijs uitdagen van ontwikkeling van motorische, cognitieve, taal- en creatieve vaardigheden, zodat kinderen steeds zelfstandiger kunnen functioneren.

Bij Zand op de Mat weten we hoe belangrijk spelen is voor de fysieke, cognitieve en sociaal-emotionele ontwikkeling van het kind. Daarom bieden we de kinderen uitdagend spel materiaal aan in een veilige binnen- en buitenspeelruimte.

Wij streven ernaar de kinderen zoveel mogelijk met natuurlijk en verantwoord speelgoed te laten spelen. Dit betekent veel hout en minder (en bij voorkeur gerecycled) plastic. Soms voldoet speelgoed hier niet aan en is het toch aanwezig, dan gaat het om speelgoed dat wij de kinderen niet willen ontzeggen omdat wij weten hoe fijn ze er mee kunnen spelen. Duplo is hier een voorbeeld van.

Bij Zand op de Mat hebben we als uitgangspunt dat het kind zelf bepaalt waar het wanneer mee wil spelen. In onze goed voorbereide omgeving staat het vrije spel centraal. In het vrije spel kan het kind zijn voorkeuren ontdekken, zijn interesses, mogelijkheden en grenzen. Vrij spel heeft een positieve invloed op het gevoel van autonomie van het kind.

De leidsters kijken tijdens het spel goed naar ieder kind en kunnen hier op inspelen door aanvullend speelmateriaal aan te bieden dat past bij de ontwikkeling en de belangstelling van dit ene specifieke kind.

Onze buitenruimte nodigt uit tot klimmen en klauteren, tot fantasiespel en kliederen met zand en water. Weer of geen weer, we gaan elke dag naar buiten.

Met het binnen en buiten aanwezige bewegings- en zintuigelijke materiaal worden de kinderen uitgenodigd om te kruipen, lopen, rennen, sjouwen, klimmen, om te horen, proeven, ruiken, voelen. Door dit alles wordt de fysieke ontwikkeling van het kind gestimuleerd.

Binnen kan er met het aanwezige bouw- en constructiemateriaal worden gestapeld en gebouwd. Blokken en bekertjes worden gesorteerd op kleur, vorm en grootte. Kinderen leren op deze manier maten, evenwicht en verhoudingen begrijpen. Door het maken van puzzels en het doen van spelletjes leert het kind afbeeldingen, hoeveelheden en kleuren herkennen en benoemen. Dit alles helpt het kind zich cognitief te ontwikkelen.

Er wordt heel veel voorgelezen, we zingen liedjes en praten volop met de kinderen. Zo stimuleren wij de taalontwikkeling.

De kinderen krijgen volop de gelegenheid om creatief en expressief bezig te zijn. De verbeelding van het kind staat hier voorop. We gebruiken materialen die de kinderen zelf vorm kunnen geven en waarbij ze zelf kunnen bedenken hoe ze het willen gebruiken. Er wordt getekend, geverfd (met handjes of kwasten), met zand gespeeld, gekleurd. Er wordt bewust geen voorgevormd materiaal gebruikt zoals kleurplaten, prikblokken en dergelijke. Er zijn muziekinstrumentjes zodat de kinderen naar hartenlust op trommels kunnen slaan, met belletjes kunnen rinkelen en op fluiten kunnen blazen.

Er is voldoende materiaal aanwezig om aan fantasiespel vorm te geven. Er zijn verkleedkleding, handpoppen, er is een keukentje, er zijn poppen met kleertjes, bedjes en badjes, bezems, kruiwagentjes en nog veel meer. Zo kunnen de kinderen naspelen wat ze in het dagelijks leven zien en meemaken en op die manier hun gevoelens verwerken.

Baby's

Bij Zand op de Mat kan de baby op de babygroep veilig en rustig liggen op een zacht kleed, met zijn handjes en voetjes spelen, zich omrollen en vervolgens lekker rondkruipen. Er wordt goed gekeken naar de ontwikkelingsfase van de baby en welk spel- en bewegingsmateriaal daar op aansluit. Zo stimuleren wij de motorische ontwikkeling van de baby.

Als een baby veel gelegenheid krijgt om te leren via voelen, luisteren en kijken, zal zijn vermogen om op deze wijze te leren toenemen. Door te kijken, te luisteren, te voelen en te ruiken bouwt een baby in zijn geheugen beetje voor beetje een beeld op van de wereld om hem heen. Deze geheugenbeelden gaan later een belangrijke rol spelen bij hogere

denkprocessen. Veel leren via de zintuigen draagt dus bij aan een goede cognitieve ontwikkeling. Wij creëren hier dan ook volop de gelegenheid voor. Door tegen de baby te praten en te lachen, liedjes te zingen, de baby verschillende materialen te laten voelen, babyboekjes te kijken, te knuffelen, de baby lekker rustig om zich heen te laten kijken, door de baby mee naar buiten te nemen en te laten ervaren hoe het is om in het gras te zitten of met zand te spelen, of hoe het voelt als de wind waait. Ook hier geldt weer; we denken vanuit het kind. We kijken goed naar de ontwikkelingsfase, de signalen en de behoeftes van elke individuele baby.

Bevorderen van de ontwikkeling van sociale competenties,

door begeleiding in interacties, waarbij spelenderwijs sociale kennis en vaardigheden worden bijgebracht, zodat kinderen steeds zelfstandiger relaties met anderen kunnen opbouwen en onderhouden.

Positive Discipline gaat ervanuit dat kinderen zich het best voelen als de relaties die ze met anderen hebben gebaseerd zijn op wederzijds respect, bemoediging en een liefdevolle en vastberaden benadering. Kinderen ontwikkelen waardevolle levensvaardigheden als ze de kans krijgen om iets te doen voor een ander, om samen te werken, om zelf problemen op te lossen. Deze zaken klinken misschien heel groot, maar beginnen bij jonge kinderen bij de kleine dingen. Daarom stimuleren wij bijvoorbeeld dat de kinderen elkaar helpen, samen de tafel dekken, met ons nadenken over hoe ze een ander kindje kunnen troosten en ondersteunen we ze in het leren omgaan met conflictjes over speelgoed.

Ook hier wordt weer goed gekeken naar het individuele kind, wat het kind nodig heeft en waar het wat extra ondersteuning in kan gebruiken.

Ook het regelmatige contact met de dementerende ouderen uit het woonzorgcentrum waar wij gevestigd zijn draagt bij aan het ontwikkelen van de sociale vaardigheden van de kinderen.

Jong en oud

Als kinderdagverblijf willen wij graag een positieve bijdrage leveren aan de gemeenschap waarin wij dagelijks werken. In onze locatie binnen woonzorgcentrum Heijendaal kunnen wij op een mooie manier vormgeven aan deze wens.

Regelmatig contact met peuters levert een belangrijke bijdrage aan het welbevinden van ouderen. Onderzoeksresultaten laten positieve effecten zien bij regelmatig contact tussen dementerende ouderen en peuters, voor zowel de ouderen als de peuters.

Dementerende ouderen genieten enorm van de aanwezigheid van peuters. Zij worden rustiger tijdens een peuterbezoek, komen even uit hun hulpvragende rol en gedragen zich

zorgzaam naar de peuters toe. De ouderen worden communicatiever, oplettender, actiever en krijgen meer lichaamsbeweging.

Voor de peuters draagt het contact met de ouderen op een positieve manier bij aan hun ontwikkeling. Het helpt peuters in de ontwikkeling van sociaal gedrag, ze leren helpen, delen en samenwerken. Peuters leren dat ouderen erbij horen, ze maken makkelijker contact met ouderen in het algemeen, en ze leren op een natuurlijke manier omgaan met mensen die 'anders' zijn.

Bij Zand op de Mat kunnen de ouderen genieten van het spel van de kinderen in de tuin. Als de ouderen in de tuin wandelen of op een bankje zitten kunnen zij de kinderen zien spelen in onze omheinde buitenspeelplek. Ook zijn wij regelmatig met een groepje kinderen op pad buiten onze eigen buitenspeelruimte, in de tuin van het woonzorgcentrum.

Daarnaast gaan wij regelmatig met een groepje kinderen op bezoek in één van de huiskamers of activiteitenruimtes in het woonzorgcentrum. We komen dan liedjes zingen, een puzzeltje maken of een boekje lezen. Vanuit Zand op de Mat gaat er altijd een vertrouwde leidster mee, en we werken hierin goed en zorgvuldig samen met de medewerkers van het woonzorgcentrum. De bewoners en peuters die deelnemen aan zo'n bezoek worden zorgvuldig geselecteerd. Zo zorgen we ervoor dat de bezoeken voor beide groepen een prettige ervaring zijn.

Socialisatie door overdracht van algemeen aanvaarde waarden en normen,

door stimuleren om op een open manier kennis te maken met algemeen aanvaarde normen en waarden, met het oog op een respectvolle omgang met anderen en actieve participatie in de maatschappij.

Bij Zand op de Mat gaat we respectvol om met de kinderen en elkaar en leren we de kinderen om dit andersom ook te doen.

Door zelf het goede voorbeeld te geven, door niet te straffen en niet te belonen, door het kind te laten voelen dat het er altijd mag zijn, door gevoelens van het kind te accepteren en te benoemen.

Zo leert het kind vaardigheden als respect, je om anderen bekommeren, problemen oplossen en samenwerken. Daarnaast leert het kind zo ook hoe positief bij kan dragen thuis, op school of in de grotere gemeenschap.

Het volgen van de ontwikkeling van de kinderen en de communicatie met ouders hierover

Bij Kinderdagverblijf Zand op de Mat hebben wij continue aandacht voor hoe het kind zich ontwikkelt. Dit is inherent aan onze manier van werken, we kijken voortdurend naar de

ontwikkelingsfase van het kind, of het kind zich prettig voelt, waar het behoefte aan heeft en hoe wij daar op in kunnen spelen. Daarnaast volgen wij het kind structureel door ieder kind jaarlijks te observeren aan de hand van een observatielijst. Wij gebruiken hiervoor de methode 'Werken aan welbevinden'. In combinatie met onze eigen observaties krijgen wij zo een goed beeld van de ontwikkeling, het welbevinden en het functioneren van het kind. Eventuele bijzonderheden worden gesignaleerd en onderbouwd en er kan, indien nodig, op een adequate manier actie worden ondernomen.

Bij Zand op de Mat hechten wij veel belang aan een goede vertrouwensrelatie met de ouders. We vinden korte lijnen belangrijk, houden ouders goed op de hoogte over hoe het gaat met hun kind op de groep en luisteren naar wat ouders vertellen over hoe het thuis gaat met het kind. Als wij iets bijzonders opmerken bespreken wij dit meteen met de ouders en als ouders behoefte hebben aan een gesprek maken wij daar altijd tijd voor vrij. Daarnaast bieden wij ouders eenmaal per jaar een formeel gesprek aan over hun kind. In dit gesprek bespreekt de mentor van het kind de observaties en kunnen ouders hun vragen en opmerkingen kwijt.

De overdracht naar basisonderwijs en BSO

Om de overgang van het kinderdagverblijf naar het basisonderwijs en BSO zo goed mogelijk te laten verlopen is een goede overdracht van belang.

De wijze van overdracht van het kind naar de basisschool stemmen wij af op het kind en de behoeften van de ouders. De ontwikkeling en het belang van het kind staan hierin altijd voorop.

Circa drie maanden voor de vierde verjaardag van het kind wordt het 'Arnhems overdrachtsformulier peuters' ingevuld, eerst door de ouders en daarna door de mentor van het kind. De inhoud van het formulier wordt met de ouders besproken tijdens een afsluitend gesprek. Doordat wij regelmatig over en weer communiceren met ouders over hun kind zullen er tijdens dit gesprek geen voor ouders onverwachte zaken aan de orde komen. Na schriftelijke toestemming van de ouders wordt het overdrachtsformulier opgestuurd naar de basisschool waar het kind is aangemeld. Het dossier van het kind dat is aangelegd in de periode dat het kind bij Zand op de Mat is opgevangen wordt vernietigd. Als er bijzonderheden zijn in de ontwikkeling van het kind kunnen wij, in overleg met de ouders, voor een 'warme' overdracht zorgen; een gesprek met de toekomstige leerkracht en eventueel de intern begeleider van de basisschool, samen met de ouders.

De interne en externe zorgstructuur

Bij Zand op de Mat krijgt ieder kind een eigen mentor toegewezen. Deze leidster is het eerste aanspreekpunt voor de ouders, zorgt voor een goede overdracht, voert de observaties van het kind uit en voert de oudergesprekken.

Als er bijzonderheden zijn in de ontwikkeling van het kind zal de mentor de eerste zijn die dit signaleert. Het volgende stappenplan treedt dan in werking:

- 1 Naar aanleiding van dagelijkse observaties en/of observaties in het kindvolgsysteem valt een kind op. De mentor van het kind heeft een gevoel dat er iets niet klopt. Zij bespreekt dit met de intern zorgcoördinator.
- 2 De mentor of de zorgcoördinator doet verdere observaties om beter beeld te krijgen van het kind. Mentor en zorgcoördinator bespreken samen de signalen. Vervolgens bespreekt de mentor (eventueel samen met de zorgcoördinator) de signalen met de ouders.
- 3 Is er een eenvoudige zorgvraag dan stelt de mentor zelf een plan op en bespreekt dit met de interne zorgcoördinator en ouders. Als er sprake is van een complexere zorgvraag kan er, in samenspraak met de ouders, een externe deskundige worden ingeschakeld.
- 4 Opties voor evalueren/afsluiten/overdracht aan basisschool
 - Als het kind zich na uitvoering van het plan van aanpak adequaat ontwikkelt is extra ondersteuning niet meer nodig. Het kind wordt dan op de gebruikelijke wijze overgedragen naar de basisschool.
 - Als Zand op de Mat de extra ondersteuning die het kind nodig heeft niet kan bieden, wordt in overleg met ouders en eventuele deskundigen gekeken bij welke externe organisatie het kind beter op zijn plaats is.
 - Als het kind nog steeds extra ondersteuning nodig gaat hebben op de basisschool, zal er een warme overdracht plaatsvinden. De mentor van het kind of de zorgcoördinator voert, samen met de ouders, een gesprek met de toekomstige leerkracht en eventueel de intern begeleider van de basisschool waar het kind is aangemeld.

Stagiaires en vrijwilligers

Bij Zand op de Mat willen we graag bijdragen aan de professionele ontwikkeling van (jonge) mensen door middel van het aanbieden van plekken voor stagiaires/vrijwilligers. Vanwege onze kleinschaligheid, omdat wij stagiaires/vrijwilligers goed willen begeleiden en omdat wij het niet wenselijk vinden dat de kinderen te veel verschillende gezichten zien is het aantal plekken voor stagiaires/vrijwilligers bij Zand op de Mat beperkt.

Zand op de Mat is als leerbedrijf erkend door Samenwerkingsorganisatie Beroepsonderwijs Bedrijfsleven. Stagiaires/vrijwilligers worden altijd boventallig ingepland op de groep, zij werken altijd onder toezicht van de leidsters en de verantwoordelijkheid ligt altijd bij de leidsters van Zand op de Mat.

Stagiaires/vrijwilligers krijgen de gelegenheid om zowel op de babygroep als op de dreumes-peutergroep praktische ervaring op te doen. Afhankelijk van de ervaring en de persoon kunnen zij helpen bij de dagelijkse activiteiten zoals de verzorging van de kinderen, het bereiden van het eten en het schoonmaken. Ze kunnen baby's verschoneren en de fles geven. Ook kunnen zij een bijdrage leveren aan de ontwikkeling van de kinderen door voor te lezen, met ze te spelen en mee te gaan naar buiten. Er is ruimte voor eigen initiatief, stagiaires/vrijwilligers mogen meedenken bij het bedenken van spelletjes en activiteiten en we stimuleren ze om na te denken op welke gebieden zij zichzelf willen ontwikkelen en hoe ze dit willen doen. Wij geven stagiaires/vrijwilligers de mogelijkheid om zich te ontwikkelen op het gebied van Positive Discipline door ons handelen steeds uit te leggen. Als de stagiaire/vrijwilliger dit wil kan zij/hij deelnemen aan de scholing/intervisie die wij onze medewerkers aanbieden.

Mentorschap

Bij Zand op de Mat krijgt ieder kind een eigen mentor toegewezen. Aan ouders wordt per email bekend gemaakt welke leidster de mentor van hun kind wordt. Deze leidster is het eerste aanspreekpunt voor de ouders, zorgt voor een goede overdracht, voert de observaties van het kind uit en voert de oudergesprekken. De mentor staat minimaal 1 dag in de week op de groep waar het mentorkind in zit. De mentorkinderen worden evenredig verdeeld onder de leidsters.

Indeling stamgroepen en aantal pedagogisch medewerkers

Er zijn op de locatie 2 stamgroepen, met ieder een eigen stamgroep ruimte.

Op de dreumes- peutergroep kunnen maximaal 13 kinderen worden opgevangen van 0 tot 4 jaar. Deze kinderen worden in hun eigen stamgroep (de dreumes-peutergroep) en in hun eigen stamgroep ruimte opgevangen.

Afhankelijk van het aantal kinderen en de leeftijdsamenstelling van de groep zijn hier 1, 2 of maximaal 3 leidsters werkzaam. Wettelijk geldt er een maximaal aantal kinderen waar 1 pedagogisch medewerker verantwoordelijk voor is, dit heet de beroepskracht-kindratio (BKR). Wij houden ons aan de BKR en werken met de rekentool IKK.

Op de babygroep worden maximaal 3 kinderen van 0 tot 18 maanden opgevangen door 1 leidster. Deze kinderen worden in hun eigen stamgroep (de babygroep) en in hun eigen stamgroep ruimte opgevangen.

Het kan incidenteel voorkomen (in geval van te weinig kinderen op een dag om 2 aparte groepen open te hebben, bijvoorbeeld in vakantietijd) dat beide groepen – tijdelijk – worden samengevoegd. Altijd uitsluitend wanneer de BKR dit toelaat.

Toepassing drie-uursregeling

Er mag ten hoogste 3 uur per dag worden afgeweken van de beroepskracht-kind ratio.

In principe zijn er per dag 3 leidsters ingeroosterd bij Kinderdagverblijf Zand op de Mat (zie 'Indeling stamgroepen en aantal pedagogisch medewerkers')

De openingstijden zijn van 7.30 uur tot 18.30 uur. De gangbare werktijden en pauzes zijn:

- Twee leidsters starten om 7.30 uur, één leidster start om 8.00 uur.
- Twee leidsters werken tot 18.30 uur, één leidster werkt tot 17.45 uur.
- De leidster van de babygroep start altijd om 7.30 uur, dit vanwege het belang van een goede overdracht door de ouders direct aan de leidster die de hele dag voor de baby gaat zorgen.
- Bij een dienst langer dan 10 uur hebben de leidsters recht op 1 x 15 minuten en 1 x 30 minuten pauze. Bij een dienst van 10 uur of korter is het kwartier pauze optioneel. Meestal zijn er 2 leidsters per dag die naast de 30 minuten ook de 15 minuten pauze opnemen.
- Leidsters die 10 uur of korter werken hebben recht op 1 x 30 minuten pauze.

Er wordt afgeweken van de BKR gedurende de pauzes van de leidsters:

De reguliere pauzetijden zijn:

- Tussen 9 en 9.30 uur (2 x 15 minuten)
- Tussen 12.45 en 14.15 uur (3 x 30 minuten)

De pedagogische afwegingen die wij hierbij maken zijn:

- Tussen 9 en 9.30 uur gaan de kinderen fruit eten. Er gaan dan 2 leidsters een kwartier met pauze. Het fruitmoment is goed voorbereid, alles staat klaar en de kinderen zitten aan tafel. Op die manier kan één leidster tijdens de afwezigheid van haar collega op een goede en verantwoorde manier de groep alleen opvangen. Als de leidster van de babygroep tijdens het fruitmoment met pauze gaat, dan kan één van de leidsters van de dreumes- peutergroep voor haar waarnemen. Ook komt het voor dat de baby's dan even naar de dp-groep komen, zij kunnen dan veilig even op de grond spelen omdat de groep dan aan tafel zit.
- Tussen 12.45 en 14.15 uur nemen alle drie de leidsters aansluitend een half uur lunchpauze. Een groot deel van de kinderen slaapt 's middags tussen 12.30 en 14.30 uur, het is dan in de regel rustig op de dp-groep. Tijdens de pauze van de leidster van

de babygroep komen de baby's even naar de dp-groep, op die manier raken de baby's al wat vertrouwd met deze groep en met de andere leidsters.

Het heeft onze voorkeur om niet af te wijken van bovenstaande tijden, omdat een vaste dagstructuur in het belang van de kinderen is. Soms echter vraagt de situatie op de groep om flexibiliteit, in dat geval is het wettelijk toegestaan om af te wijken van bovenstaande tijden. Er wordt dan wel vastgehouden aan de pauzeduur zoals hierboven is vastgelegd.

Tussen 7.30 en 8.00 uur en tussen 17.45 uur en 18.30 uur zijn er altijd 2 leidsters aanwezig. Het aantal aanwezige kinderen is op die tijdstippen nog dusdanig klein dat er om die reden niet wordt afgeweken van de BKR. Dit maken wij inzichtelijk voor de toezichthouder door de haal- en brengtijden van de kinderen over een bepaalde periode bij te houden op een presentielijst.

Vaste gezichten criterium

Een vaste, vertrouwde pedagogisch medewerker biedt emotionele veiligheid aan een kind. Er werkt altijd minimaal 1 vast gezicht van het kind op de groep.

Als er 1 of 2 pedagogisch medewerkers vereist zijn op de groep volgens de BKR dan zijn er maximaal 2 vaste gezichten per baby, en maximaal 3 vaste gezichten voor de kinderen ouder dan 1 jaar.

Als een vast gezicht afwezig is vanwege ziekte, vakantie of verlof, wordt er een andere beroepskracht ingezet op de groep.

Als het de babygroep betreft proberen wij dit altijd eerst op te lossen met een andere babygroep leidster. Er wordt in dat geval altijd gezorgd voor een zorgvuldige overdracht. Vanwege de kleinschaligheid van onze locatie en ons team zijn de beroepskrachten van beide groepen goed bekend met de kinderen van de andere groep, en andersom zijn de meeste kinderen vertrouwd met de beroepskrachten van beide groepen.

Wanneer verlaten de kinderen hun stamgroep en hoe is dat georganiseerd

Normaal gesproken verblijven de kinderen altijd in hun eigen stamgroep. Uitzondering hierop kan zijn tijdens de pauzetijden, de baby's zijn dan soms even op de dp-groep (zie 'Toepassing 3 uren regeling') Het komt ook voor dat bijvoorbeeld een peuter even zijn babybroertje of zusje gedag wil zeggen op de babygroep.

Wanneer wij met een groepje kinderen op bezoek gaan bij de ouders gaan er altijd minimaal één vaste pedagogisch medewerker vanuit Zand op de Mat mee, soms gaat er ook een stagiair mee. Er wordt altijd voor gezorgd dat er conform de BKR voldoende leidsters op de groep achterblijven bij de kinderen die niet mee gaan.

Ook als we onze eigen tuin verlaten om op het terrein van het zorgcentrum te spelen gebeurt

dit alleen onder toezicht van ons als pedagogisch medewerkers.

We gaan ook regelmatig op stap buiten het terrein. Bijvoorbeeld naar de speeltuin in de wijk, de speeltuin bij onze peuterspeelzaal De Calluna, of naar park Mariëndaal, het bos in. We hebben voor deze uitstapjes een kiddybus, een 6-persoons, niet elektrisch aangedreven kinderwagen. Soms gaat een leidster alleen op pad met een aantal kinderen, vaak gaat er ook een stagiaire mee. Tijdens deze uitjes zijn we altijd op plekken waar andere mensen in de omgeving zijn. Zo blijft het 4-ogenprincipe gewaarborgd en is er altijd de mogelijkheid om hulp in te schakelen in geval van nood. De leidster heeft altijd een mobiele telefoon bij zich. Ook hier wordt er altijd voor gezorgd dat er conform de BKR voldoende leidsters op de groep achterblijven bij de kinderen die niet mee gaan.

Wenbeleid

De wenperiode voor een nieuw kindje wordt stapsgewijs opgebouwd. De eerste stap is een bezoek van het kind met de ouder(s) aan de groep waar het kind zal gaan worden opgevangen. Daarna kan het kind twee keer 2 uur komen wennen aan de nieuwe omgeving. Over het wennen en de beschikbaarheid van de ouders in deze periode worden in onderling overleg afspraken gemaakt, die schriftelijk worden vastgelegd. Er wordt goed gekeken naar wat er nodig is voor het kind, en indien nodig kan het wenschema in overleg op maat worden aangepast.

Doorstroom van babygroep naar dreumes- peutergroep

Door onze kleinschaligheid raken de baby's gaandeweg al vertrouwd met de leidsters en de kinderen van de dreumes- peutergroep. Vaak geeft een kind zelf aan de dreumes- peutergroep interessant te vinden door er zelf naartoe te kruipen. Op zulke momenten laten we het kind even lekker spelen op de dreumes- peutergroep, het wennen gebeurt zo spelenderwijs en geleidelijk aan.

Als het kind zover is dat het kan doorstromen van de babygroep naar de dreumes- peutergroep dan zorgen we voor een warme overdracht, door het kindje geleidelijk aan te laten wennen in deze groep. Dit alles gaat in goed overleg met de ouders van het kind, en ook hier wordt gekeken naar wat het kind nodig heeft en kan het wennen daarop worden aangepast.

Ruilbeleid en afname van extra opvangdagen

Bij ziekte of vakantie kan er geruild worden. Dit kan binnen 14 dagen voor of na de gemiste dag, mits de bezetting het toelaat. De praktijk laat zien dat ruilen vaak niet lukt omdat de groepen vol zitten. Ouders dienen ruildagen per email aan te vragen.

Als er ruimte is en de beroepskracht-kind ratio op de groep laat het toe, bieden wij ouders de mogelijkheid om extra opvangdagen af te nemen. Ouders dienen extra opvangdagen per email aan te vragen.

Gezondheid

Bij Zand op de Mat vinden wij het belangrijk dat de kinderen op een gezonde manier opgroeien. We willen graag zorgvuldig met het milieu omgaan en duurzaam werken.

De kinderen zijn iedere dag buiten. We eten geen vlees en gebruiken zoveel mogelijk biologische producten.

We gebruiken luiers met een ecolabel en natuurlijke verzorgingsproducten.

Warme lunch

Bij Kinderdagverblijf Zand op de Mat koken de pedagogisch medewerkers zelf dagelijks een verantwoorde, vegetarische warme lunch voor de kinderen.

Er zijn veel goede redenen om dit te doen:

- ❖ Door al vanaf jonge leeftijd aandacht te besteden aan het ontwikkelen van gezonde eetgewoontes leg je een goede basis voor een gezond eetpatroon op latere leeftijd.
- ❖ Door samen warm te eten worden de kinderen gestimuleerd om dingen uit te proberen, ze ervaren samen nieuwe smaken en texturen. Zien eten doet eten...
- ❖ Na een lange dag op het kinderdagverblijf zijn kinderen vaak te moe om thuis nog goed te eten. Dat maakt niet meer zoveel uit als er 's middags al een verantwoorde maaltijd is gegeten.
- ❖ Het is pedagogisch gezien heel erg leuk en leerzaam om samen warm te eten. Er is veel aanleiding voor gesprekjes over zaken als 'wat is dit voor groente', 'hoe groeit deze groente', 'hoe haalt de boer dit van het land', enzovoort. Wij vinden het belangrijk dat kinderen weten waar hun eten vandaan komt.

Bijlage 1

Zand op de Mat Kinderopvang

Pedagogisch coaching / inzet pedagogisch beleidsmedewerker 2024

Benodigde inzet aan coaching / beleidsontwikkeling conform wet IKK:

De peildatum voor het berekenen van het minimaal aantal uren beleidsontwikkeling en coaching is 1 januari van elk jaar. Dat betekent dat wijzigingen in omvang en formatie van een organisatie (uitbreiding of krimp) gedurende het jaar pas een effect hebben op het daarop volgende jaar.

Zand op de Mat heeft op 1 januari 2024 3 locaties en 6,05 fte:

Kinderdagverblijf Zand op de Mat

Totaal 161,5 uur per week : 36 = 4,49 fte

Peuteropvang Zand op de Mat

Totaal 51,66 uur per week : 36 = 1,44 fte

Combinatiegroep Peuteropvang / BSO

Totaal 4,5 uur per week : 36 = 0,13 fte

Op grond van de Wet IKK is daarom op jaarbasis nodig:

Pedagogische beleidsontwikkeling/implementatie 3 x 50 = 150 uur

6,05 x 10 = 60,5 uur

Totaal **210,5** uur

Verdeling uren

De houder mag jaarlijks zelf bepalen hoe de uren verdeeld worden over de locaties. Het aantal uur coaching hoeft niet voor iedere medewerker hetzelfde te zijn of naar rato van de omvang van het dienstverband. Hierbij geldt wel de voorwaarde dat elke pedagogisch medewerker jaarlijks een vorm van coaching ontvangt. Houder maakt het onderscheid inzichtelijk tussen de uren voor de pedagogische beleidsontwikkeling en de uren voor de coaching. De verdeling van de uren over de locaties wordt schriftelijk vastgelegd, zodat dit inzichtelijk is voor medewerkers en ouders.

In 2024 worden deze uren als volgt over de verschillende locaties verdeeld:

Locatie Peuteropvang Zand op de Mat:

Pedagogische beleidsontwikkeling: 80 uur

Coaching: Omdat Peuteropvang Zand op de Mat een VVE-locatie is, wordt de coaching verzorgd vanuit de gemeente Arnhem, door de coach passende kinderopvang. De uren coaching voor de structurele en kindgebonden inzet staan in een apart, door de gemeente opgesteld, format. De coach registreert niet nog apart haar wekelijkse uren, in het format staat wat zij inzet aan uren Dit format is tevens het overzicht voor toetsing door VGGM. De ureninzet voldoet op hiermee op deze locatie aan de gestelde wettelijke norm.

Locatie Kinderdagverblijf Zand op de Mat:

Pedagogische beleidsontwikkeling: 40 uur

Coaching: 45 uur

Locatie Combinatiegroep Peuteropvang en BSO Zand op de Mat

Pedagogische beleidsontwikkeling: 30 uur

Coaching: 1,5 uur

Bij de afwegingen over de verdeling van de uren over de verschillende locaties hebben we ervoor gekozen om relatief meer uren voor pedagogische beleidsontwikkeling te besteden aan locatie Peuteropvang Zand op de Mat omdat er meer tijd nodig is voor het ontwikkelen en implementeren van de thema's, het beheren en implementeren van het kindvolgsysteem, het volgen van wet- en regelgeving op het gebied van VVE en het blijven ontwikkelen van het pedagogisch beleid om voor de kinderen met een VVE-indicatie een zo optimaal mogelijke leeromgeving te creëren.

Bij de bepaling van het aantal coachingsuren per locatie hebben we met name rekening gehouden met de vakvolwassenheid van medewerkers en teams, en de inzet van de coach passende kinderopvang op de locatie Peuteropvang Zand op de Mat. Er wordt ook rekening gehouden met individuele coachingsbehoefte van de medewerkers.

Bij de verdeling van de coachingsuren zorgen we er voor dat in ieder geval elke pedagogisch medewerker jaarlijks een vorm van coaching ontvangt.

Bij de locatie Combinatiegroep Peuteropvang en BSO Zand op de Mat is bij coaching 1,5 uren ingevuld, conform het aantal fte's in januari 2024. Deze locatie is nog in ontwikkeling en zal naar verwachting groeien in de loop van 2024. De coaching op deze locatie zal op de groei worden aangepast. Daarnaast is de medewerker die op deze locatie werkzaam is, ook werkzaam op beide andere locaties van Zand op de Mat, en zal zij daar ook coaching ontvangen.

Pedagogisch coach en pedagogisch beleidsmedewerker

De functie pedagogisch beleidsmedewerker en pedagogisch coach wordt bij Zand op de Mat als gecombineerde functie uitgevoerd door één van de houders van Zand op de Mat Kinderopvang. Zij voldoet aan de kwalificatie-eisen voor deze functie. In 2024 zijn binnen haar taken **196,5** uren (150 + 45 + 1,5, zie toelichting hierboven) beschikbaar gesteld voor het uitvoeren van deze functie.

Inzet Pedagogisch beleidsmedewerker:

De pedagogisch beleidsmedewerker zal zorg dragen voor de ontwikkeling en implementatie van het pedagogisch beleid van Zand op de Mat Kinderopvang.

Inzet Pedagogisch coach:

De pedagogisch coach/beleidsmedewerker van Zand op de Mat zal o.a. d.m.v. het verzorgen van individuele coachingsgesprekken, coaching 'on the job', teamcoaching en het jaarlijks aanbieden van een opfris workshop Positive Discipline de medewerkers ondersteunen in het op de groep uitvoeren van het pedagogisch beleid van Zand op de Mat Kinderopvang.